



ČESKÁ REPUBLIKA  
ROZSUDEK  
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Vadima Hlavatého ve věci

žalobce: **TSR Czech Republic s.r.o.**, IČ 40614875  
sídlem Sokolovská 192/79, Praha 8  
zastoupený JUDr. Ing. Radkem Havlíčkem, advokátem  
sídlem Pobřežní 1a, Praha 8

proti  
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**  
se sídlem Masarykova 427/31, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 3. 2020, č. j. 10926/20/5300-21442-711359,

takto:

- I. Žaloba se z a m í t á .
- II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

## I. Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, jímž žalovaný k odvolání žalobce potvrdil rozhodnutí Specializovaného finančního úřadu (dále jen „správce daně“) ze dne 4. 9. 2018, č. j. 140981/18/4300-12711-109850, jímž nebyl žalobci dle § 155 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád ve znění rozhodném (dále jen „daňový řád“), přiznán úrok z úroku přiznaného z vrácení nadměrných odpočtů daně z přidané hodnoty (dále též „DPH“ či „daň“) za zdaňovací období prosinec 2009, březen, listopad a prosinec 2010 a květen 2011 (dále též „rozhodné období“ či „rozhodná zdaňovací období“).

## II.

### Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Žalobce v žalobě nejprve uvedl, že předmětem sporu mezi účastníky je žalobcův nárok na úrok z vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 5 daňového řádu, jelikož správce daně žalobci opožděně vyplatil úrok ze zadržovaných nadměrných odpočtů DPH za rozhodné období. Žalobce správci daně vytkl, že opožděné vrácení přeplatku bylo způsobeno nedůvodnými průtahy na jeho straně ode dne 12. 9. 2015 (tj. 30 dnů ode dne podání žádosti žalobce ze dne 13. 9. 2015) do dne 6. 11. 2017 (tj. do dne faktického vyplacení přeplatku). Tím se z úroku ze zadržovaných nadměrných odpočtů staly samostatné přeplatky, na které má žalobce nárok bez ohledu na to, z jakého titulu původně vznikly.
3. Poté žalobce v žalobě stručně shrnul skutkový stav věci a konstatoval, že mezi účastníky není skutkový stav předcházející vydání žalobou napadeného rozhodnutí sporným. Za spornou označil toliko otázku právního posouzení, zda měl být žalobci vrácen úrok z vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 5 daňového řádu, když správce daně způsobil svou nečinností průtahy při jeho vyplacení v zákonem stanovené lhůtě dle § 155 odst. 3 daňového řádu. Žalobce proto namítal nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí, neboť správce daně měl o výši úroku rozhodnout bezodkladně po vrácení vratitelného přeplatku, což se nestalo. Zásadně nesouhlasil s názorem správních orgánů, že daňový řád neumožňuje tzv. „úročit úroky“, jelikož v dané věci se nejedná o klasický úrok z úroku, tj. anatocismus.
4. Žalobce odmítl názor žalovaného v žalobou napadeném rozhodnutí, že v řízení nebyl aktivní a nedomáhal se vyplacení vratitelného přeplatku, nýbrž toliko vydání rozhodnutí dle § 155 odst. 5 daňového řádu o výši úroků náležejících mu dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2014, č. j. 7 Aps 3/2013-34, ve znění opravného usnesení ze dne 5. 11. 2014, č. j. 7 Aps 3/2013-47, známého též pod názvem „Kordárna“ (dále jen „rozsudek ve věci Kordárna“). Žalobce konkrétně poukázal již na svou první žádost ze dne 13. 8. 2015, v níž žádal o vratitelný přeplatek. Přičemž správci daně trvalo více než dva roky od podání této žádosti mu vratitelný přeplatek vyplatit. Žalobce byl nucen dokonce podat k soudu nečinnostní žalobu na správce daně a až poté správce daně vydal rozhodnutí, jímž však žalobci nárok na vratitelný přeplatek nepřiznal. Žalobce připustil, že podal opakovanou žádost o vyplacení vratitelného přeplatku dne 25. 10. 2017. Tuto žádost však podal proto, že správce daně konečně dne 20. 10. 2017 vydal rozhodnutí, jímž mu přiznal nárok na vratitelný přeplatek a nikoli proto, že by si snad byl vědom toho, že o vrácení přeplatku v předchozí (první) žádosti nezažádal. Žalobce shrnul, že již první žádostí se řádně domáhal vydání vratitelného přeplatku a opačný názor správních orgánů, že tak měl

učinit až v pořadí druhou žádostí ze dne 20. 10. 2017, měl za nesprávný a ryze formalistický.

5. Dále žalobce namítal rozpor právního výkladu zákonného ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu zaujatého správními orgány s jazykovým a teleologickým výkladovým pravidlem. Naopak s odkazem na odbornou judikaturu uvedl, že konkrétně vyčíslený úrok ze zadržovaných nadměrných odpočtů spadá pod pojem vratitelný přeplatek, pro jehož úročení je nerozhodné, z jakého důvodu vznikl. Jde totiž o sankci správce daně za to, že daňový subjekt byl zkrácen na právu na včasné obdržení platby. Úročení se tak vztahuje i na přeplatky vzniklé z titulu jiných úroků dle daňového řádu, a nejedná se o porušení zákazu úroků z úroků.
6. Namítal i nesprávné použití zásady nepřípustnosti anatocismu ze strany správních orgánů. Nesouhlasil s názorem žalovaného v bodě 24 žalobou napadeného rozhodnutí, a to že nelze přiznat úrok z úroku ze zadržovaného nadměrného odpočtu. Žalobce upozornil, že označení úrok z úroku lze použít tehdy, pokud se jedná o úrok, který se průběžně účtuje z prvního úroku, jenž pak postupně narůstá. Avšak v dané věci je výše vratitelného přeplatku pevně stanovenou a neměnnou jistotou, která se bude úročit jen jednou. K odkazu žalovaného na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2009, č. j. 1 Afs 80/2009 – 45, upozornil na to, že se jedná o nepřiléhavé rozhodnutí, jež je v současné době překonáno. Nelze totiž z právní úpravy soukromoprávního práva dovozovat obecné závěry pro daňové právo. Taktéž odkaz žalovaného na § 63 odst. 9 zákona č. 337/1992 o správě daní a poplatků ve znění účinném do dne 31. 12. 2010 ve spojení s § 253 odst. 3 daňového řádu odmítl jako rozporný s rozsudkem ve věci Kordárna. Žalobce pak zopakoval, že v dané věci se nejedná o úročení nabíhajícího úroku, nýbrž o přesně vyčíslenou částku vratitelného přeplatku, kterou správce daně opožděně vyplatil.
7. Žalobce nesouhlasil s tím, že žalovaný neaplikoval v dané věci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2017, č. j. 9 Afs 286/2017 – 26, dle uvedeného rozhodnutí byl totiž správce daně povinen automaticky předepsat úroky ze zadržovaných nadměrných odpočtů, tudíž žalovaný nelogicky z obsahu první žádosti dovodil, že žalobce žádal jen o předepsání úroků a nikoli o jejich vyplacení. Zdůraznil, že v řízení byl aktivní a dvakrát žádal o vratitelný přeplatek.
8. Žalobou napadené rozhodnutí žalobce označil i za rozporné s judikaturou Nejvyššího správního soudu, a to s rozhodnutím ze dne 14. 12. 2017, č. j. 2 Afs 148/2017 – 36, ze kterého vyplývá, že v dané věci nelze klasifikovat požadavek žalobce jako nárok na úrok z úroku, tj. anatocismus, nýbrž o přirozenou náhradu škody, která vznikla prodlením správce daně s vyplacením vratitelného přeplatku, který měl správce daně vyplatit žalobci jako úrok.
9. Žalobce navrhl, aby soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí.
10. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 26. 2. 2020 nesouhlasil s žalobními námitkami žalobce a odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a na správní spis.
11. K podstatným námitkám žalobce uvedl, že co se týče přiznání úroku dle § 155 odst. 5 daňového řádu, tak daňový řád vychází z dispoziční zásady a osud vratitelného přeplatku ponechává v rukou daňového subjektu, aby se rozhodl, zda požádá o vrácení či jej ponechá v evidenci na svém osobním daňovém účtu k úhradě budoucích pohledávek. Tudíž aktivita daňového subjektu domáhající se primárně přiznání úroku nemá či nemůže nahradit žádost

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

o jeho vrácení (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2019, č. j. 9 Afs 298/2018 – 24). Žalovaný odmítl, že by svým postupem ve věci porušil zásadu rovného zacházení dle § 8 odst. 2 daňového řádu. Zároveň upozornil, že žalobce ani konkrétně neuvedl, v jakých skutkově obdobných případech tak měl žalovaný učinit.

12. Žalovaný setrval na svém názoru o nepřípustnosti anatocismu v daňovém řízení. Poukázal na to, že žalobce jej až žádostí ze dne 25. 10. 2017 požádal o vrácení úroku z nadměrného odpočtu, správce daně jej pak žalobci vrátil dne 6. 11. 2017, tj. v zákonem stanovené 30 denní lhůtě ode dne obdržení žádosti. Polemiku žalobce ohledně aplikace anatocismu měl v dané věci za bezpředmětnou, jelikož správce daně nebyl v dané věci v prodlení. Navíc odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2020, č. j. 4 Afs 13/2020 – 32, ze kterého plyne, že zákaz úročení úroku je obecným principem v daňovém právu. Taktéž se v něm soud vyjádřil ke spornému rozhodnutí pod č. j. 2 Afs 148/2017 – 36, s tím, že jej nelze aplikovat v případě úroku z úroku podle § 155 odst. 5 daňového řádu. A naopak byl přesvědčen, že právní základ rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2009, č. j. 1 Afs 80/2009 – 45, tj. obecný zákaz plošného úročení úroků v daňovém právu zůstává i nadále správným právním názorem.
13. Žalovaný navrhl soudu, aby nedůvodnou žalobu zamítl.
14. Žalobce v replice ze dne 27. 8. 2020 setrval na opodstatněnosti v žalobě uplatněných námitek. K rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2019, č. j. 9 Afs 298/2018 – 24, zdůraznil, že vycházelo z odlišných skutkových okolností, jelikož účastník se v něm domáhal vydání rozsudku, který by žalovanému ukládal povinnost uhradit mu vratitelný přeplatek. Dovodil proto, že jej nelze na danou věc aplikovat. Dále k rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2020, č. j. 4 Afs 13/2020 – 32, připomněl, že se po skutkové stránce jednalo o situaci, kdy nebylo zapotřebí ve věci posuzovat problematiku anatocismu, jelikož správce daně nebyl v prodlení s úhradou úroku ze zadržovaného odpočtu. Avšak v dané věci nebyl žalobci v rozporu s judikaturou přiznán úrok z opožděně vyplaceného vratitelného přeplatku, tudíž žalobce nemohl s těmito finančními prostředky z důvodu prodlení správce daně disponovat.

### III.

#### Obsah správního spisu

15. Žalobce podal dne 13. 8. 2015 správci daně žádost o vydání rozhodnutí o výši úroku z vratitelného přeplatku vztahujícího se k nadměrným odpočtům DPH dle § 155 odst. 5 daňového řádu, které mu byly přiznány za rozhodná zdaňovací období. Žalobce oprávněnost uplatněných nároků odvozoval z nepřiměřeně dlouho trvajících postupů správce daně k odstranění pochybností a vydání rozhodnutí.
16. Správce daně na žádost reagoval sdělením ze dne 22. 9. 2015, v němž přesně popsal, kdy byly žalobci za jednotlivá zdaňovací období po podání jednotlivých daňových přiznání doručeny výzvy k odstranění pochybností; kdy došlo platebními výměry k vyměření nadměrného odpočtu a jeho následnému bezodkladnému vrácení zpět žalobci. Správce daně pak závěrem shrnul, že žalobci již byly veškeré vratitelné přeplatky vzniklé v důsledku vyměření nadměrných odpočtů vráceny, a to bez žádosti a v zákonné lhůtě 30 dnů od vyměření dle § 105 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.
17. Žalobce podal k soudu žalobu na nečinnost správce daně s tím, aby byla správci daně uložena povinnost vydat rozhodnutí dle § 155 odst. 5 daňového řádu ohledně jeho nároku

na vrácení úroku z vratitelného přeplatku. Usnesením ze dne 28. 4. 2016 zdejší soud usnesením č. j. 8 A 239/2015 – 31, řízení o žalobě žalobce zastavil pro zpětvzetí žaloby.

18. Správce daně totiž v mezidobí dne 31. 3. 2016 vydal rozhodnutí pod č. j. 79935/16/4000-50711-208880, jímž žalobci úrok z vratitelného přeplatku nepřiznal.
19. Proti uvedenému rozhodnutí správce daně podal žalobce odvolání, o kterém rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 20. 10. 2017, č. j. 44970/17/5300-21442-711359, tak, že žalobci přiznal úrok z vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 5 daňového řádu ve výši 29 826 981 Kč. Žalovaný vysvětlil, že s ohledem na rozsudek ve věci Kordárna revidoval svůj právní názor ve věci a jelikož zjistil, že nadměrné odpočty DPH, jež byly za jednotlivá zdaňovací období žalobci přiznány, byly prověřovány déle jak 3 měsíce od skončení zdaňovacích období, došlo k naplnění podmínky pro vznik úroku dle § 155 odst. 5 daňového řádu, a proto byla žalobci příslušná částka úroku přiznána.
20. Žalobce podal k správci daně žádost o vrácení úroku z vratitelného přeplatku ze dne 25. 10. 2017 s tím, aby s ohledem na shora uvedené rozhodnutí mu byly přiznané úroky vyplaceny na jeho bankovní účet. Správce daně žalobci danou částku vyplatil na účet dne 6. 11. 2017 (což je potvrzeno ze shodných tvrzení účastníků).
21. Žalobce následně podal další žádost ze dne 11. 7. 2018, kterou po správci daně požadoval přiznání úroku z částky úroku ve výši 29 826 981 Kč, která mu byla přiznána rozhodnutím ze dne 20. 10. 2017, č. j. 44970/17/5300-21442-711359, neboť správce daně porušil zákonnou povinnost a bezdůvodně oddaloval a porušil svou povinnost dle § 155 odst. 5 daňového řádu, tj. povinnost rozhodnout o výši úroku bezodkladně.
22. Správce daně prvostupňovým rozhodnutím ze dne 4. 9. 2018, č. j. 140981/18/4300-12711-109850, žalobci nepřiznal požadovaný úrok z vratitelného přeplatku dle § 155 odst. 5 daňového řádu. V odůvodnění správce daně uvedl, že již žalobcově žádosti o vrácení vratitelného přeplatku ve lhůtě dle § 155 odst. 3 daňového řádu vyhověl a vratitelný přeplatek mu dne 6. 11. 2017 vrátil. Správce daně konstatoval, že žalobcova v pořadí první žádost (ze dne 13. 8. 2015) neobsahovala požadavek na vrácení přiznaného úroku; žalobce se začal aktivně domáhat jeho vrácení až po vydání rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2017, č. j. 44970/17/5300-21442-711359. Nad to uvedl, že i kdyby došlo k vrácení vratitelného přeplatku po lhůtě, nebylo by možno s ohledem na judikaturu soudů a jimi zastávanou zásadou zákazu anatocismu úročit částku, která je sama úrokem.
23. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání ze dne 2. 10. 2018, které žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Žalovaný se ztotožnil s právním posouzením věci správce daně. Předestřel definici daňového přeplatku dle § 154 odst. 1 daňového řádu s tím, že správce daně je *a priori* povinen přeplatek převést na úhradu případných nedoplatků téhož daňového subjektu na jiném osobním daňovém účtu. Zdůraznil, že zde není dán správci daně prostor pro právní uvážení či libovůli, zda a kam bude přeplatek převádět. Až v případě absence nedoplatků se přeplatek stává vratitelným přeplatkem dle § 154 odst. 2 daňového řádu. Tento vratitelný přeplatek správce daně vrátí daňovému subjektu na žádost ve lhůtě 30 dnů od obdržení žádosti či z moci úřední dle § 155 odst. 2, 3 daňového řádu. Poté porovnával právní úpravu a vztah mezi právní úpravou úroků stanovenou ustanoveními § 155 odst. 5 a § 254 daňového řádu a dospěl k závěru, že se jedná o dvě rozdílné úpravy, které nelze v dané věci aplikovat současně. Rovněž tak upozornil na existenci zásadní právní zásady zákazu anatocismu, tj. úročení úroků, platné i pro oblast daňového práva. Žalovaný připustil, že

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

žalobci byly nadměrné odpočty DPH za rozhodná zdaňovací období vráceny až po jejich prověření správcem daně, které však přesáhlo dobu vymezenou soudem v rozsudku ve věci Kordárna. Proto byl žalobci přiznán úrok dle § 155 odst. 5 daňového řádu z oprávněně uplatněného nadměrného odpočtu, který byl žalobci zadržován po dobu prověřování. Jelikož žalobce požádal o vyplacení předmětné částky úroku žádostí ze dne 25. 10. 2017, byla mu částka vyplacena bezodkladně dne 6. 11. 2017. Žalovaný byl navíc s odkazem na správní judikaturu přesvědčen, že ani v případě, kdyby byl žalobci vrácen předmětný úrok po uplynutí zákonem stanovené 30 denní lhůty dle § 155 odst. 3 daňového řádu, nebylo by lze žalobci přiznat úrok dle § 155 odst. 5 daňového řádu z důvodu opožděného vrácení úroku, neboť by se jednalo o postup v rozporu se zásadou anatocismu.

#### IV.

#### Posouzení žaloby

24. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neboť účastníci s tímto rozhodnutím souhlasili.
25. Na základě podané žaloby přezkoumal Městský soud v Praze napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.).
26. Žaloba není důvodná.
27. Při posouzení věci soud vyšel z následující právní úpravy:
28. Podle § 155 odst. 1 daňového řádu ve znění účinném do 31. 12. 2020 *„[d]aňový subjekt je oprávněn požádat správce daně, u něhož má vratitelný přeplatek, o použití tohoto přeplatku na úhradu nedoplatku, který má u jiného správce daně, nebo na úhradu nedoplatku jiného daňového subjektu u téhož nebo jiného správce daně, anebo na úhradu zálohy, jejíž výše se předepíše na debetní stranu osobního daňového účtu na základě uhrazené částky. Je-li této žádosti vyhověno, považuje se za den úhrady nedoplatku nebo zálohy den, kdy došla žádost správci daně.“*
29. Podle § 155 odst. 2 daňového řádu *„[s]právce daně vrátí daňovému subjektu vratitelný přeplatek na základě žádosti daňového subjektu o vrácení vratitelného přeplatku, nebo pokud tak stanoví zákon. Správce daně vratitelný přeplatek nižší než 100 Kč daňovému subjektu vrátí jen ve výjimečných případech tak, aby byla zajištěna zásada hospodárnosti.“*
30. Podle § 155 odst. 3 věta první daňového řádu *„[p]okud v době podání žádosti o vrácení vratitelného přeplatku dosahuje vratitelný přeplatek nejméně částku 100 Kč, poukáže jej správce daně do 30 dnů ode dne obdržení žádosti podle odstavce 2, v opačném případě žádosti vyhová, pouze pokud vratitelný přeplatek této částky dosáhne do 60 dnů ode dne podání žádosti; lhůta pro jeho vrácení počíná běžet až ode dne následujícího po dosažení této částky.“*
31. Podle § 155 odst. 5 daňového řádu *„[j]e-li poukazován správcem daně vratitelný přeplatek na žádost po lhůtě stanovené v odstavci 3 nebo po lhůtě stanovené zákonem pro vrácení vratitelného přeplatku, který se vrací bez žádosti, náleží daňovému subjektu úrok z vratitelného přeplatku, který odpovídá ročně vyšší repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Tento úrok daňovému subjektu náleží ode dne následujícího po dni, ve kterém uplynula stanovená lhůta pro*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

*vrácení vratitelného přeplatku, do dne jeho poukázání daňovému subjektu. Úrok se nepřiznává, nepřesahuje-li 100 Kč. O výši úroku rozhodne správce daně bezodkladně po vrácení tohoto přeplatku; § 254 odst. 3 a 6 se použije obdobně.“*

32. V dané věci není mezi účastníky sporu o skutkovém stavu věci, který jednoznačně vyplývá i z příloženého správního spisu. Naopak je mezi účastníky řízení sporným právní posouzení otázky, zdali žalobci svědčí nárok na úrok z úroku přiznaného mu dle § 155 odst. 5 daňového řádu z vrácených nadměrných odpočtů DPH za rozhodná zdaňovací období.
33. Soud předně konstatuje, že k problematice přiznání úroků z tzv. zadržovaných daňových odpočtů zaujal Nejvyšší správní soud v rozsudku ve věci Kordárna, následující stanovisko: *„[u]platní-li plátce DPH nárok na nadměrný odpočet (§ 72 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty) a částka odpovídající tomuto nároku je mu v důsledku prověřování oprávněnosti nároku vyplacena později než v době tří měsíců od skončení zdaňovacího období, za něž nárok na odpočet uplatnil, náleží plátcí za období od počátku čtvrtého měsíce od skončení zdaňovacího období, za něž nárok uplatnil, do dne uhrazení nadměrného odpočtu plátcí úrok z oprávněně uplatněné částky ve výši stanovené podle § 155 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. ... Úrok dle § 155 odst. 5 daňového řádu představuje paušalizovanou náhradu újmy za prodlení s vrácením nadměrného odpočtu (cenu za čas věnovaný jeho prověřování), zatímco úrok dle § 254 představuje paušalizovanou náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím. Daňovým subjektům pochopitelně nic nebrání požadovat tyto úroky současně, to však neznamená, že by se v čase jejich charakter měnil či, že je lze vzájemně zaměňovat.“* K uvedeným závěrům se Nejvyšší správní soud přihlásil v řadě svých dalších rozhodnutí (např. v rozsudcích ze dne 29. 1. 2015, č. j. 8 Afs 68/2013-46; ze dne 22. 4. 2015, č. j. 9 Afs 174/2014-61; ze dne 2. 7. 2015, č. j. 2 Afs 79/2015-36; ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Afs 72/2015-47; ze dne 9. 12. 2015, č. j. 10 Afs 151/2015-27; ze dne 6. 10. 2016, č. j. 9 Afs 225/2015-72; ze dne 15. 12. 2016, č. j. 7 Afs 173/2016-26; ze dne 12. 1. 2017, č. j. 7 Afs 196/2016-33; ze dne 12. 1. 2017, č. j. 4 Afs 206/2016-32; nebo ze dne 27. 9. 2017, č. j. 10 Afs 51/2016-43); jejich správnost pak byla zcela potvrzena rozhodnutím SDEU ve věci C-120/15, Kozober.
34. Dále soud odkazuje na zcela aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu zabývající se podstatou sporu i v dané věci, a to zejména na rozhodnutí ze dne 26. 5. 2020, č. j. 4 Afs 13/2020 – 32, kde Nejvyšší správní soud vyložil text ustanovení § 155 odst. 5 daňového řádu následovně: *„[29] Ohledně uvedeného úroku náležejícího stěžovateli podle § 155 odst. 5 daňového řádu, bylo vydáno již několik rozhodnutí, z nichž Nejvyšší správní soud vycházel při posouzení této věci. V bodě 47 rozsudku ze dne 14. 12. 2017, č. j. 9 Afs 286/2017- 26, zdejší soud konstatoval, že „v obecné rovině proto platí, že dle § 155 odst. 5 daňového řádu je správce daně povinen o úroku rozhodnout bezodkladně po vrácení odpočtu a tento úrok dle § 254 odst. 3 daňového řádu předepsat do 15 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o přiznání úroku z vratitelného přeplatku na osobní účet daňového subjektu. Je-li daňový subjekt pasivní a o takto předepsaný úrok nepožádá, nemá správce daně povinnost úrok vracet z úřední povinnosti.“ V bodě 50 tohoto rozsudku pak Nejvyšší správní soud krajskému soudu uložil, aby „v dalším řízení posoudil, kterou ze žádostí či podnětů stěžovatelky lze ve smyslu § 70 daňového řádu považovat dle jejího obsahu současně za žádost o uhrazení tohoto úroku.“*

*[30] Krajský soud následně v usnesení ze dne 28. 6. 2018, č. j. 48 Af 2/2017 – 70, konstatoval, že „je tedy nutno uzavřít, že za podání, které dle obsahu může představovat též žádost žalobce o uhrazení daného úroku, lze považovat toliko již opakovaně zmiňované podání žalobce doručené Odvolacímu finančnímu ředitelství dne 8. 12. 2016 a označené jako ‘podnět proti nečinnosti.’“*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

*Sám žalobce ostatně při jednání u soudu uvedl, že právě toto podání i on za takovou žádost považuje. Je sice pravdou, že toto podání nebylo adresováno (podáno) přímo žalovanému, s tímto podáním byl v předchozím řízení zjevně seznámen i NSS (aniž by uzavřel, že toto podání lze dle obsahu jako takovou žádost vyhodnotit) a stejně tak nelze přehlédnout, že podstatnou část tohoto podání opětovně tvoří argumentace žalobce, podle něhož má žalovaný vrátit daný úrok bez žádosti. Přesto je však nutno zdůraznit, že součástí tohoto podání je i výslovně formulovaný závěr, podle něhož žalobce navrhuje, aby Odvolací finanční ředitelství přikázalo žalovanému zjednat nápravu spočívající právě v úhradě úroku na bankovní účet žalobce. Přes všechny výše uvedené pochybnosti, pokud jde o význam tohoto podání, zdejšímu soudu nezbyvá, a to i s ohledem na shora již opakovaně zmiňovaný závazný právní názor NSS, než toto podání dle jeho obsahu vyhodnotit jako řádnou žádost žalobce o úhradu úroku přiznaného mu dle § 155 odst. 5 daňového řádu.“*

*[31] Kasační stížnost stěžovatele proti tomuto usnesení krajského soudu byla zamítnuta rozsudkem NSS ze dne 25. 4. 2019, 9 Afs 298/2018 – 24, v němž se konstatuje, že „se ve zrušujícím rozsudku ztotožnil s krajským soudem v tom, že daňový řád vychází z dispoziční zásady a osud vratitelného přeplatku ponechává plně v rukou daňového subjektu. Je tedy na něm, aby se rozhodl, zda požádá o vrácení, anebo tak neučiní a ponechá vratitelný přeplatek v evidenci na svém osobním daňovém účtu a použije ho k úhradě svých v budoucnu splatných daňových povinností. Pokud daňový subjekt neučiní žádný úkon, není správce daně oprávněn s vratitelným přeplatkem nakládat a je povinen jej evidovat na osobním daňovém účtu, a to zpravidla do doby, než bude použit k úhradě v budoucnu vzniklé daňové povinnosti (...). Právní úprava nevzbuzuje žádné pochybnosti a naopak počítá s tím, že kde povinnost správce daně vracet finanční prostředky ex officio existuje, je výslovně v zákoně uvedena (srov. např. § 254 odst. 3 nebo § 254a odst. 4 daňového řádu) – přesněji řečeno je stanoveno, že správce daně je povinen v určité lhůtě (v daných případech 15 dnů) konat. Upravuje-li právo pro určité situace různé procesní postupy, není žádný důvod tyto procesní postupy výkladem negovat či za pomoci analogie vyplňovat neexistující mezery v právu.*

*[32] NSS ani náznakem ve zrušujícím rozsudku neuvedl, že by aktivita stěžovatelky domáhající se primárně přiznání úroku měla či mohla nahradit žádost o jeho vrácení, a že by se snad aktivním daňovým subjektům měl úrok dle § 155 daňového řádu vracet bez žádosti. Neztotožnil se pouze s poněkud zjednodušujícím závěrem krajského soudu, že stěžovatelka o vrácení přeplatku, který vznikl prověřováním vykázaného nadměrného odpočtu, žádným ze svých podání nepožádala.*

*[33] Je pravdou, že v řízení před daňovými orgány argumentace stěžovatelky směřovala jednak do přiznání sporného úroku a dále do povinnosti správce daně vrátit tento úrok dle § 155 daňového řádu z úřední povinnosti. NSS sice argumentaci stěžovatelky o vrácení přeplatku z úřední povinnosti, tj. bez žádosti neuznal, byl si však dobře vědom, že situace v projednávané věci byla složitější o to, že daňové orgány odmítaly respektovat závaznou a konstantní judikaturu Soudního dvora EU, jakož i NSS (viz bod 50 zrušujícího rozsudku) a odmítaly tento úrok daňovým subjektům vůbec přiznat, natož vracet. Ze spisového materiálu, který měl při prvním projednávání soud k dispozici, bylo zřejmé, že po několikaletém domáhání se svého zákonného nároku stěžovatelka žádala nejen o jeho přiznání, ale i o vyplacení přiznaného úroku na svůj účet. Učinila tak např. v podání doručeném OFŘ dne 8. 12. 2016 a takové podání měl správce daně dle svého obsahu ve smyslu § 70 daňového řádu vyhodnotit jako žádost o vrácení přeplatku. Skutečnost, zda a k jakému datu byla žádost o vrácení přeplatku daňovým subjektem podána, je rozhodná pro další postup správce daně.“*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

35. Jak již sám Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozhodnutí konstatoval, zmíněné právní závěry jsou „srozumitelně, logicky a rádně zdůvodněné a není třeba k nim již cokoli dodávat“ (viz bod 37 rozsudku NSS). Proto i zdejší soud konstatuje, že z nich bude bez dalšího vycházet i v dané věci.
36. V projednávané věci soud ze správního spisu ověřil, že žalobce o vyplacení úroku z přiznaného vratitelného přeplatku na svůj osobní bankovní účet požádal podáním ze dne 25. 10. 2017. Až po tomto dni tak vznikla správci daně povinnost předmětný úrok žalobci vyplatit, a to ve lhůtě dle § 155 odst. 3 daňového řádu. Přičemž správce daně žalobci danou částku bezodkladně převedl na jeho bankovní účet dne 6. 11. 2017, tj. v průběhu zákonem stanovené 30 denní lhůty. Správce daně se tak v dané věci nemohl dostat do prodlení s plněním svého peněžitého závazku a rozhodně nelze dospět k závěru, že by měl žalobci hradit opětovně (jako další v pořadí) úrok z vratitelného přeplatku již přiznaný a včas vyplacený na základě rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2017, č. j. 44970/17/5300-21442-711359, dle § 155 odst. 5 daňového řádu ve výši 29 826 981 Kč.
37. Soud nesouhlasí s tvrzením žalobce, že již na základě žádosti ze dne 13. 8. 2015 byl správce daně povinen žalobci vyplatit úrok z vratitelného přeplatku vztahující se k nadměrným odpočtům DPH dle § 155 odst. 5 daňového řádu. Žalobce se totiž v žádosti ze dne 13. 8. 2015 výslovně dožadoval toliko vydání rozhodnutí o výši úroku z vratitelného přeplatku vztahujícího se k nadměrným odpočtům DPH dle § 155 odst. 5 daňového řádu, a nikoli (i) vyplacení předmětné částky úroků na svůj účet. Požadavek na vyplacení částky úroků v této žádosti není obsažen, a to ani v náznacích, jak se snaží dovodit žalobce. Soud je přesvědčen, že nelze po správci daně oprávněně požadovat, aby za žalobce domýšlel a četl tzv. mezi řádky, že pod pojmem „vydání rozhodnutí o výši úroků“ mínil i jejich vyplacení na osobní bankovní účet. Jak již uvedeno shora postup správce daně, kterým žalobci vyplatil spornou částku úroků až po obdržení žádosti dne 25. 10. 2017 soud shledal zcela souladným s ustanovením § 155 odst. 3 daňového řádu, tudíž jej nelze označit za formalistický či namířený v neprospěch žalobce. Žalobce v obou žádostech formuloval své požadavky vůči správci daně zcela jasným a určitým způsobem, přičemž toliko v žádosti ze dne 25. 10. 2017 byl jednoznačně uveden nárok žalobce na vyplacení příslušné částky úroků na jeho (konkrétně vyspecifikované) číslo bankovního účtu. První žádostí ze dne 13. 8. 2015 se žalobce soustředil toliko na vydání rozhodnutí o výši úroků, a jelikož správce daně reagoval na žalobcovu žádost jen sdělením a nevydal o výši úroků rozhodnutí, domáhal se žalobce zjednání nápravy soudem prostřednictvím nečinností žaloby. Je proto zřejmé, že žalobce se skutečně nejprve snažil domoci se po správci daně vydání rozhodnutí, jímž by tento konkrétně vypočetl výši předmětných úroků a až následně (po jejich vyčíslení) se začal domáhat vyplacení vyčíslené výše úroků na svůj osobní bankovní účet. Námitku žalobce spočívající v nesprávném obsahovém posouzení dotčených žádostí tak soud shledal zcela nedůvodnou.
38. K žalobní námitce nesprávného jazykového a teleologického výkladu § 155 odst. 5 daňového řádu ze strany správních orgánů soud odkazuje na bod 34 tohoto rozsudku, kde soud obsáhle citoval z aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu, v níž se Nejvyšší správní soud výkladem sporného zákonného ustanovení podrobně zabýval. Soud podotýká, že žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí Nejvyšším správním soudem předestřený výklad respektoval a vycházel z něj. Rovněž tak soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2021, č. j. 9 Afs 52/2021 – 42, ve kterém Nejvyšší správní soud k charakteru úroku dle § 155 odst. 5 daňového řádu konstatoval, že dotčené

zákonně ustanovení na rozdíl od úroků dle § 254 daňového řádu (které představuje paušalizovanou náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím) upravuje: „úrok za období, kdy je v souladu s právem prověřována výše uplatněného nadměrného odpočtu. ... zadržování nadměrného odpočtu podle § 155 daňového řádu je kompenzací újmy, která daňovému subjektu vznikla v důsledku jednání správce daně souladného se zákonem. ... [z]atímco tak přiznání úroku z úroků dle § 254 daňového řádu má oporu v analogii iuris s občanským zákoníkem, přiznání úroků z pozdního vrácení úroků vzniklých v souvislosti s prověřováním nadměrného odpočtu nemá žádnou oporu v právním řádu. Nepřiznáním takových úroků z úroků dochází k naplnění obecného zákazu anatocismu, neboť slovy rozsudku čj. 10 Afs 382/2020-51 nemá v projednávané věci popření tohoto starého principu oporu v literě zákona či jeho vnitřní systematicke pro určitý okruh věcí.“

39. Nad rámec uvedeného soud poukazuje i na právní větu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2021, č. j. 9 Afs 52/2021 – 42, která zní: „[v]e vztahu k úrokům z úroků z prověřování nadměrného odpočtu (§ 155 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu) na dani z přidané hodnoty se uplatní obecný zákaz anatocismu.“ Soud podotýká, že v tomto rozhodnutí se Nejvyšší správní soud v rámci úvah ohledně přípustnosti, resp. nepřípustnosti anatocismu ve vztahu k úrokům dle § 155 odst. 5 daňového řádu vyjádřil i k žalobcem odkazované judikatuře, a to konkrétně k rozsudkům ze dne 29. 10. 2009, čj. 1 Afs 80/2009-45, č. 2384/2011 Sb. NSS, a ze dne 14. 12. 2017, čj. 2 Afs 148/2017-36, ze dne 14. 12. 2017, č. j. 9 Afs 286/2017 – 26, č. 3676/2018 Sb. NSS (viz zejména body 25 až 27 a 31), jež podrobně porovnával a následně dovodil, že je nelze aplikovat mechanicky a následně zaujal jednoznačný právní názor, jenž byl vtělen do uvedené právní věty.

## V.

### Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

40. Lze tedy uzavřít, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a ustálenou judikaturou soudů, soud ve správním řízení neshledal ani taková procesní pochybení, která by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí, proto soud nedůvodnou žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
41. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., neboť žalobce nebyl ve věci samé úspěšný a úspěšnému žalovanému k prokazatelné náklady řízení nad rámec běžných činností správního úřadu nevznikly.

### Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz).

Praha 15. července 2022

Mgr. Gabriela Bašná v.r.  
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.